

Budgetforlig 2026

Socialdemokratiet, Venstre, Din Stemme, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Leo Christensen har den 7. oktober 2025 indgået forlig om Budget 2026.

Lolland Kommune er i disse år inde i en rivende udvikling. I de sidste to år har Lolland Kommune været blandt de kommuner, der driver beskæftigelsesudviklingen i hele Region Sjælland. Aktuelt er ledigheden nede på 2,5%, hvilket er under landsgennemsnittet, ligesom antallet af varigt forsørgede er faldende. Beskæftigelsesudviklingen er især drevet af anlæg, industri og turisme. Alt peger i retning af, at der er et vindue for en grundlæggende og positiv transformation af Lolland.

Budgetforliget ligger i direkte forlængelse af de allerede vedtagne strategier for Lolland Kommune. Herunder konstitueringsaftalen for byrådsperioden, Plan- og Udviklingsstrategien, tidligere budgetforlig og byrådets fyrtårne.

Fokus er således på at fortsætte arbejdet med at realisere potentialerne for Lolland og imødegå kendte udfordringer. For at fokusere på den ønskede udvikling besluttede byrådet i august 2022 en række strategiske fyrtårne, der udpeger væsentlige indsatser for at styrke Lolland. Byrådet opdaterede i 2025 de strategiske fyrtårne, som nu er:

1. Fremtidens skole
2. Boligudvikling
3. Kommune i en ny virkelighed
4. Grøn industrialisering
5. Lollands sydkyst
6. International bosætning og rekruttering
7. Sundhed

Dette arbejde og nærværende budgetforlig peger ligeledes ind i den kommende byrådsperiode, hvor opgaven fortsat vil være at finde den rigtige balance mellem at adressere udfordringer og muligheder i kommunen. Allerede nu forventes strategisk arealplanlægning, sundhedsreformen og en udligningsreform at blive nye strategiske indsatser, som det kommende byråd skal arbejde med.

Lolland Kommunes økonomi er særdeles udfordret. Kombinationen af lokale demografiske og sociale forhold med et nationalt system for kommunal finansiering, der ikke kan rumme Lollands strukturelle forhold, gør, at kommunen er låst i en vedvarende strukturel ubalance. Såfremt der ikke sker en ændring af kommunernes finansiering, må det forudses, at kommunen inden for få år ikke vil kunne lægge et forsvarligt budget. En positiv udvikling er, at der er en stigende national forståelse af Lolland Kommunes særlige strukturelle forhold. Dette afspejles i et særtilskud på 210 mio. kr. i 2026, og af adgang til en lånepulje til investeringer i borgernær service og grøn omstilling, hvor

Lolland Kommune har modtaget låneadgang på 21 mio. kr. På alle øvrige områder, herunder den øvrige finansiering af kommunerne, må det desværre fortsat konstateres, at den nationale opmærksomhed ikke bliver omsat i handling, der ændrer Lolland Kommunes strukturelle ubalance.

Med nedsættelsen af en kommission, der skal forberede en udligningsreform i 2029, er fokus på at repræsentere Lolland Kommunes interesser i udligningsdiskussionen. Det vil være et centralt fokus for det kommende byråd at sikre, at en udligningsreform er solidt forankret i fagligt velunderbyggede kriterier.

Kommune i en ny virkelighed

Fokus i "Kommune i en ny virkelighed" er at adressere væsentlige omstillingsbehov i Lolland Kommunes organisation og opgaveløsning. Lolland Kommune står over for den dobbelte udfordring, at befolkningsudviklingen fordrer løbende tilpasning, og at den positive udvikling i kommunen og nye forventninger til kommunens service fordrer løbende modernisering af kommunens service. Til dette kommer de store reformer på især sundheds-, ældre- og arbejdsmarkedsområderne, der udfordrer den hidtidige opgaveløsning.

I de seneste år har kommunens udgifter til service pr. indbygger været stigende som følge af, at de underliggende servicestrukturer ikke har kunnet tilpasses i samme tempo, som befolkningen har ændret sig.

I den kommende byrådsperiode vil det derfor være bydende nødvendigt at tage en strategisk tilgang til prioriteringen af kommunens samlede bygningsmasse og til de forventede fremtidige krav til kommunens service.

Grøn industrialisering

Med permanentgørelsen af Femernfabrikken er fokus på den fremtidige anvendelse af fabrikken, havnen og baglandet til fabrikken. Lolland Kommune vil fortsætte dialogen med staten, mulige brugere og andre interessenter om at sikre den optimale udnyttelse af de unikke faciliteter. I 2026 vil der først og fremmest blive arbejdet på en endelig beslutning i staten om den fremtidige anvendelse af og selskabsform for Femernfabrikken.

Lolland Kommunes grønne erhvervspolitik, der fastslår sammenhængen mellem opstilling af VE-anlæg og skabelse af lokale arbejdspladser, er under revision. Processen frem mod opstilling af de første VE-projekter under politikken har vist, at der er behov for en politisk præcisering af de vilkår, kommunen har for opstilling af VE-anlæg, herunder de gevinster, som kommer lokalområdet til gavn – både for kommune, borgere og virksomheder. Denne drøftelse starter i Klima-, Teknik- og Miljøudvalget frem mod en fornyet stillingtagen i byrådet.

Lollands Sydkyst

Arbejdet med kommerciel udvikling af det vestlige forland ved Rødbyhavn pågår i samarbejde med staten. I 2026 arbejdes der for at få et klart overblik over områdets fysiske anvendelsesmuligheder, Femern A/S' endelige udformning af forlandet og

fremlæggelse af en anlægslov, der fastlægger vilkårene for en kommunal overtagelse af hele eller dele af forlandet.

Byudvikling

Økonomi- og Erhvervsudvalget godkendte i april 2025, at der skal udarbejdes en strategisk bymidteplan for Maribo.

Udarbejdelsen af en strategisk bymidteplan bygger på et stærkt samarbejde med Maribo Handel og Erhverv. For at fastholde momentum og imødekomme den store interesse, der er for at udvikle bymidten, afsættes 0,5 mio. kr. til gennemførelse af mindre investeringer, midlertidige tiltag (prøvehandling), events m.m. i bymidten.

I forlængelse af permanentgørelsen af fabrikken og turismeudvikling af forlandet ved Rødbyhavn vil områdefornyelse af Rødby og Rødbyhavn blive relevant. Da omfanget og formen af denne udvikling endnu ikke er kendt, vil fornyelsen først meningsfuldt kunne vurderes, når konturerne af de to byers fremtidige funktioner er kendt.

Klima-, Teknik- og Miljøområdet

Med vedtagelse af en ny takststruktur for færgebetjeningen af øerne rettes fokus på implementeringen af den resterende del af færgestrategien – særligt projektering af en ny el-færge og implementeringen af to-færgebetjening af øerne inden 2030 – hvor færgelejerne er en nøglebrik med stort fokus.

Helhedsplanen for Kragenæs, særligt forbedring af parkeringsforholdene, skal i 2026 konkretiseres, så anlægget kan påbegyndes i 2027. Til dette formål afsættes yderligere 2 mio. kr. i Budget 2026. (Der er allerede afsat 4 mio. kr. til formålet).

Grøn trepart

Byrådet skal vedtage omlægningsplanen i efteråret 2025. Herefter skal planen omsættes til udtagningsområder for lavbund i samarbejde med lodsejerne. Implementeringen af omlægningsplanen vil således være et centralt tema for et kommende udvalg. Lige så vigtigt er det, at der skal arbejdes videre med etablering af natur og rejsning af skov. Den politiske opgave bliver at planlægge for det, på samme måde som det er gjort med lavbund.

Strategisk arealplanlægning

Med grøn trepart, naturgenopretning, BNBO, klimasikring, VE-udlæg, erhvervs- og boligudvikling osv. bliver det stadig tydeligere, at der er behov for en strategisk drøftelse af, hvordan kommunens samlede areal bedst anvendes, og hvordan de forskellige anvendelsesformål kan understøtte hinanden eller prioriteres i forhold til hinanden. Arbejdet med at forberede et forslag til byrådet om et fyrtårn for strategisk arealanvendelse forankres i Klima-, Teknik- og Miljøudvalget.

Social- og Arbejdsmarkedsområdet

Den længe ventede reform af beskæftigelsesindsatsen er nu en realitet. Selvom reformen endnu ikke er omsat til konkret lovgivning, står det klart, at kommunerne skal gennemføre en omfattende ændring af beskæftigelsesindsatsen. Reformen betyder på den ene side en længe ventet frisættelse af området og begrænsninger i den omfattende statslige styring, men på den anden side også en besparelse på 2,7 mia. kr. Det er aktuelt uklart, hvor stor en besparelse Lolland Kommune skal håndtere, men gennem en kombination af tilbageholdenhed ved nye ansættelser og investeringsprojekter forventes det, at antallet af afskedigelser kan begrænses. Udvalget vil i løbet af efteråret – og når lovgivningen er på plads – drøfte det fremtidige fokus og den fremtidige organisering af beskæftigelsesområdet.

Udvalget har på både beskæftigelses- og socialområdet arbejdet med investeringsprojekter i samarbejde med Den Sociale Kapitalfond og Den Sociale Investeringsfond. Modellen signalerer en ny arbejdsmetode, hvor det bliver muligt at investere i velfærdsindsatser, der har fokus på at omstille velfærden til gavn for både den enkelte borger og kommunens økonomi. Udvalget vil arbejde videre med at omstille indsatsen gennem sådanne effektiviseringer.

Udvalget vil i 2026 have fokus på ledige fleksjobbere. Der er mange borgere i fleksjob på Lolland, men der er også for mange, for hvem det endnu ikke er lykkedes at få et job. Med reformen ophæves kravet om anden aktør, og udvalget vil i 2026 udvikle et nyt tilbud, der skal bringe borgere på ledighedsydelse i job.

Lolland Kommune har modtaget tilsagn om ca. 6 mio. kr. i perioden 2025-2028 fra statens "Ungeløft". Midlerne kan anvendes til initiativer for unge med udfordringer ud over ledighed – herunder psykiske lidelser – og skal således styrke ungeindsatsen. En del af midlerne er bundet op på resultatkrav, og udvalget vil sammen med Børn- og Skoleudvalget følge resultaterne tæt. I forbindelse med tilpasning og udvikling til behov og krav i den nye beskæftigelsesreform nedlægges den tidligere ungelinje. De resterende få unge i tilbuddet kan henvises til enten FGU eller jobcenterets øvrige tilbud.

Der har de seneste år været forholdsvis ro på udviklingen af udgifterne på det specialiserede voksenområde i Lolland Kommune. En nylig analyse har dog vist, at selv hvis der kompenseres for Lolland Kommunes særlige rammebetingelser, er udgifterne på området markant højere end i andre kommuner. Administrationen vil undersøge årsagerne til dette nærmere i efteråret 2025 og i løbet af 2026 drøfte mulige udgiftsdæmpende tiltag med udvalget.

STU-tilbuddet i Hunseby står overfor bygningsmæssige udfordringer, da bygningen er udslidt. Det har vist sig vanskeligt at finde en rentabel løsning, der kan tilbyde gode rammer for tilbuddet fremover. Udvalget vil i 2026 afdække mulighederne for en ny placering – herunder om der skal bygges nyt eller om en eksisterende bygning kan renoveres. Projekteringen forventes påbegyndt i 2027. Der afsættes i 2026 1 mio. kr. til de indledende analyser.

Byrådet igangsatte i 2024 udarbejdelsen af en ny frivillighedspolitik. Hensigten var at udvikle samarbejdet med kommunens mange frivillige og sikre tydelige rammer og

retning for det frivillige arbejde. Efter grundige drøftelser i alle fagudvalg, borgerdialog og en særlig opmærksomhed på Frivillighedscenterets og Folkeoplysningsudvalgets rolle forventes en ny frivillighedspolitik at blive godkendt ultimo 2025. I 2026 vil et nyt byråd skulle udmønte den nye frivillighedspolitik.

Som et led i udmøntningen af frivillighedspolitikken afsættes midler til at implementere og drifte Socialkompasset.

Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsområdet

Den 1. juli trådte den nye ældrelov i kraft, og forberedelserne hertil har naturligvis haft udvalgets fokus. En række af lovens initiativer er allerede helt eller delvist implementeret i Lolland Kommune, mens andre har krævet – og fortsat vil kræve – en væsentlig ændring af gældende kultur og praksis. Reformens fokus på faste teams og velfærdsteknologi ligger fint i forlængelse af eksisterende strategier, mens helhedsplejen og visitation til plejeforløb indebærer både en ny styringsmodel og praksis, hvor plejepersonalets faglige vurderinger og dialog med de ældre borgere bringes mere i fokus. Udvalget vil følge implementeringen tæt de kommende år.

I arbejdet med frivillighedspolitikken blev det klart, at for mange ældre borgere er transport en udfordring. For at styrke de frivilliges muligheder for at transportere ældre borgere til forskellige aktiviteter, afsættes 0,15 mio. kr. til at medfinansiere en bus. Midlerne gives som et tilskud til en forening organiseret omkring de åbne centre.

I slutningen af 2024 kom den længe ventede sundhedsreform, og i foråret blev der sat tydeligere rammer for, hvad reformen betyder for den kommunale opgavevaretagelse og økonomi. For den konkrete opgavevaretagelse står det klart, at myndighedsansvaret for fire områder flyttes til regionen. Det drejer sig om de midlertidige pladser, akutsygeplejen, den specialiserede rehabilitering/genoptræning på avanceret niveau samt den patientrettede forebyggelse. Politisk forankres opgaverne fremadrettet i de nye sundhedsråd. Selve opgavevaretagelsen kan dog fortsat løses af kommunerne, og i efteråret forhandles der med regionen om den konkrete overdragelse af opgaverne – herunder den relaterede bygningsmasse. Den endelige overdragelse vedtages af sundhedsrådene senest den 1. april 2026 og sendes til ministerens godkendelse. Overdragelsesøkonomien ser umiddelbart ud til at balancere, men der er stor usikkerhed om konsekvenserne af sundhedsreformens samlede økonomi, da KMF (den kommunale medfinansiering) afskaffes, hvilket kan medføre en række afledte effekter. Det vil dog først få effekt i 2027.

Ud over opgaveflytningen indeholder reformen en lang række væsentlige opmærksomhedspunkter for byrådet – herunder lægedækning, omstilling af sygehusene til mere udadvendte løsninger, udviklingen af de nære sundhedstilbud og politisk repræsentation i sundhedsrådet. For at byrådet får mulighed for at følge udviklingen tæt, vil sundhed fremadrettet indgå i byrådets fyrtårnsportefølje.

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsområdet

Facilitetsstrategi for fremtidens haller og kulturhuse

På baggrund af analyser samt en lang række borgermøder har udvalget oversendt en strategi til byrådet, som blev vedtaget i september 2025.

Strategi for fremtidens bibliotek og borgerservice

Med sidste års budgetaftale igangsatte byrådet et arbejde med at udvikle en fælles strategi for fremtidens bibliotek og borgerservice. Undervejs i forløbet stod det dog klart, at det var mest hensigtsmæssigt at opdele strategierne. Ambitionerne på biblioteksområdet retter sig i højere grad mod koblinger til skole- og dagtilbudsområdet samt til det øvrige kultur- og erhvervsliv, mens borgerservice kobler sig tættere til yderligere digitalisering og til social- og arbejdsmarkedsområdet.

Udvalget forventes at sende et forslag til en biblioteksstrategi i høring i løbet af efteråret. En ny strategi for borgerservice forventes klar i den nye valgperiode.

Endelig er det besluttet, at byrådet i 2026 skal udarbejde en ny kultur- og fritidspolitik, der skal sætte retning på det samlede kultur- og fritidsområde.

Holeby medborgerhus

Der bevilges 250.000 kr. til medfinansiering af renovering af taget på Holeby medborgerhus. Holeby medborgerhus har endvidere fremsendt ønske om at overtage den nærliggende multibane og nogle grønne arealer. Forligskredsen er indstillet på, at en sådan overdragelse kan ske under hensyn til den gældende lovgivning.

Ved budgetforliget for 2025 besluttede forligskredsen, at Holebyhallen lukkes og nedrives. Udvalget vil i forlængelse heraf undersøge behovet for idrætsfaciliteter i Holeby. Med nærværende beslutning ses denne proces som afsluttet.

Børne- og Skoleområdet

Ny folkeskolestrategi

Folkeskolestrategi 2025-2035, som forventes vedtaget i dette efterår, er blevet til i et bredt samarbejde mellem folkeskolens interessenter og aktører. Den sætter rammen for skolernes udvikling i 2026 og frem med fokus på varieret og spændende undervisning, der gør skolen til et sted, hvor børn og unge er glade for at komme.

Et centralt mål i Folkeskolestrategien er at øge andelen af elever, som gennemfører en ungdomsuddannelse gennem målrettede indsatser i folkeskolen og tættere brobygning til erhvervslivet og uddannelserne efter folkeskolen. Uddannelseslandskabet ændrer sig i de kommende år, blandt andet med indførelsen af juniormesterlære og den kommende EPX, som skal erstatte 10. klasse fra 2030. For at understøtte målsætningerne om, at flere skal påbegynde en ungdomsuddannelse, arbejder Børne- og Skoleudvalget i 2026 med udvikling af nye organiseringsmuligheder af udskolingen, der i højere grad forbereder de unge til at tage en ungdomsuddannelse.

Regeringen har peget på, at der bliver etableret EPX i Nakskov og Maribo. For at sikre en god overgang til EPX indledes en dialog med ungdomsuddannelserne i henholdsvis Nakskov og Maribo om et samarbejde om forsøgsordninger med EPX frem mod 2030.

Der afsættes 5,7 mio. kr. om året i de næste tre år til at forbedre læringsmiljøerne i skolerne i henhold til Børne- og Skoleudvalgets anbefalinger om, at midlerne fordeles til udvikling af faglokaler og nye læringsmiljøer på skolerne. Målet er at sikre tidssvarende og inspirerende rammer for de praktiske og kreative fag, så undervisningen i blandt andet håndværk og design, naturfag og musik kan understøtte elevernes forskellige talenter og læringsstile. I 2026 afsættes 1,7 mio. kr. af midlerne til etablering af faglokaler og læringsmiljøer på Specialskolens nye afdeling i Nakskov.

Specialundervisning – samling af Specialskolens matrikler

I dag er Specialskolen placeret på fire matrikler i henholdsvis Nakskov, Østøfte, Horslunde og i Maribo på Blæsenborg-afdelingen af Maribo Skole. Det er besluttet, at eleverne, som går i skole i Horslunde, i fremtiden skal gå i skole et andet sted, da folkeskolen i Horslunde er ophørt, og bygningsmassen skal nedrives.

En sammenlægning af tilbuddene fra flere spredte placeringer til færre matrikler vil løfte kvaliteten af Specialskolens samlede tilbud og samtidig reducere den tid, mange elever bruger på transport. Specialskolen skal derfor fremover være samlet på to matrikler for at sikre, at pengene går til relevant undervisning. Målet er fortsat at styrke indsatsen for, at flest mulige elever i Specialskolen kan komme til afgangsprøve og blive klar til at tage en ungdomsuddannelse.

I første kvartal 2026 fremlægges en konkret plan for samling af Specialskolen, så den fremover har to matrikler i henholdsvis Nakskov og Maribo på Blæsenborg-afdelingen. I Nakskov afsøges muligheden for at placere Specialskolen på afsnit 7 på Nakskov Uddannelsescenter, som i dag huser Ungdomsskolen. Muligheden for, at Lolland Kommune erhverver afsnit 5 på uddannelsescenteret til fremtidig placering af Ungdomsskolen og Musikskolen undersøges også. Der afsættes en samlet ramme på 20 mio. kr. til samling af Specialskolen og de afledte konsekvenser. Heraf 1,7 mio. kr. fra ramme til faglokaler og læringsmiljøer.

Varmtvandsbassinet i Specialskolens afdeling på Blæsenborg fortsætter uændret i 2026. I løbet af 2026 foretages en samlet vurdering af Specialskolens anvendelse af varmtvandsbassinet samt af vedligeholdelsesstanden af samme.

Dagtilbud

Dagtilbudsområdet skal fortsat udvikles for at imødekomme fremtidige behov, særligt i Nakskov, hvor flere bor i byen, samtidig med at der er færre børnefamilier på landet. Kapaciteten skal løbende tilpasses denne udvikling for at sikre fortsat høj kvalitet i tilbuddet til borgerne. I maj 2025 besluttede Børne- og Skoleudvalget, at administrationen skal påbegynde dialog med en rådgiver med henblik på et byggeprogram for en tilbygning til Trekloveren i Nakskov med to vuggestuegrupper og legestue til Dagplejen for at imødegå kapacitetsudfordringerne på Vestlolland. Børne- og Skoleudvalget fremlægger i første kvartal 2026 en samlet plan for tilpasning af

kapaciteten til den nye virkelighed på dagtilbudsområdet, inklusive udvidelse af Trekløveren, med henblik på, at dette kan indgå i budgetlægningen for 2027.

Øvrige områder

Lolland-Falster Brandvæsen

Brandvæsnets faciliteter på Skibevej er udtjente og skal erstattes med mere tidssvarende faciliteter. Økonomi- og Erhvervsudvalget har behandlet et oplæg fra brandvæsnets om muligheder for alternative faciliteter. Det vurderes, at renovering af de nuværende bygninger på Skibevej ikke er en farbar vej. I forlængelse af Økonomi- og Erhvervsudvalgets beslutning om at iværksætte en yderligere kvalificering af projektforslaget afsættes i 2026 10 mio. kr. Dette beløb afsættes til rådgivning og erhvervelse af jord/bygninger. I 2027 forventes et yderligere anlægsbehov på 60 mio. kr. til opførelsen af de nye faciliteter.

Underskrifter

Lolland Kommune den 7. oktober 2025

Holger Schou Rasmussen
Socialdemokratiet

Vibeke Grave
Socialdemokratiet

Tine Vinther Clausen
Venstre

Henrik Jacobsen
Det Konservative Folkeparti

Marie-Louise Brehm Nielsen
Din Stemme

Lars Christiansen
Socialistisk Folkeparti

Leo Christensen
Løsgænger

Tabel 1

(Ubalance ved førstebehandlingen)	(45,8 mio. kr.)
Periodiserede anlæg, se bilag for udspecificering	-60,4 mio. kr.
Periodiserede lån	23,0 mio. kr.
Ubalance efter periodisering af anlæg og låneportefølje	8,4 mio. kr.
Anlæg	
Specialskole	18,3 mio. kr.
Lolland-Falster Brandvæsen	10,0 mio. kr.
Kragenæs, yderligere bevilling	2,0 mio. kr.
Maribo Bymidte	0,5 mio. kr.
Vejbro ved Sædingevej	3,5 mio. kr.
Anvendelse af midler til faglokaler og læringsmiljøer	5,7 mio. kr.
STU-forundersøgelse	1,0 mio. kr.
Holeby Medborgerhus	0,25 mio. kr.
Drift	
Sparekatalog ved 1. behandlingen	-11,9 mio. kr.
Besparelse udgår: 10.-klasser samles	0,2 mio. kr.
Besparelse udgår: Indkøb fra fælleskøkken	0,6 mio. kr.
Besparelse udgår: Varmtvandsbassin, Specialskolen	0,4 mio. kr.
Øvrig drift	
Socialkompass, opgradering af frivillighedscentre	0,1 mio. kr.
Folkeskolens kvalitetsprogram	1,7 mio. kr.
Ren Energi Lolland, teknisk besparelse	-0,3 mio. kr.
Tilskud til pensionistbus	0,15 mio. kr.
Yderligere lånoptagelse	-4,7 mio. kr.
Kassetræk i alt	35,9 mio. kr.